Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, samt av rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71”

(KOM(2004) 830 slutlig – 2004/0284 COD)

(2006/C 24/09)

Den 14 januari 2005 beslutade rådet att i enlighet med artikel 251 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämda yttranda.

Sektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 5 september 2005. Föredragande var **José Isaías Rodríguez García Caro**.

Vid sin 420:e plenarsession den 28–29 september 2005 (sammanträdet den 28 september 2005) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 171 röster för, 0 röster emot och 4 nedlagda röster:

1. **Inledning**

1.1 Sedan de antogs har förordningarna (EEG) nr 1408/71 och nr 574/72 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen genomgått flera ändringar. Syftet har varit att anpassa dem i takt med att systemen och därmed förmånerna utvecklats.

1.2 Framför allt handlar det om att anpassa förordningarna efter lagändringarna i medlemsstaterna och EG-domstolens domar i dessa fall. Det förslag till förordning som kommittén skall behandla är i första hand avsett att återspegla förändringarna i de nya medlemsstaternas nationella lagstiftning, och komplettera förenklingen av förfarandena för att få sjukvård utomlands så att ändringen även omfattar förfaranden för förmåner vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar.

1.3 Den senaste ändringen av de båda förordningarna gjordes i och med förordning (EG) nr 631/2004 ([1]), då de ovannämnda ändringarna av förfarandena för att få sjukvård i andra medlemsstater infördes. Kommittén har avgett ett yttrande om detta förslag till förordning ([2]).

1.4 Den mest omfattande ändring som gjorts när det gäller samordning av de sociala trygghetssystemen i EU:s medlemsländer åstadkoms genom Europaparlamentets och rådets förordning (EEG) nr 883/2004 ([3]), som efter sex års behandling i EU-institutionerna antogs och offentliggjordes i EUT. Denna förordning, som skall ersätta förordning (EEG) nr 1408/71, har ännu inte trätt i kraft eftersom man inväntar antagandet av dess tillämpningsförordning, som i sin tur skall ersätta förordning (EEG) nr 574/72.

EESK utarbetade ett yttrande ([4]) om kommissionens förslag om samordningen av de sociala trygghetssystemen när detta lades fram.

2. **Förslagets innehåll**

2.1 Det nuvarande förslaget innehåller ändringar av två förordningar. Dels förordning (EEG) nr 1408/71, dels förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av den förstnämnda förordningen. Ändringarna är inte knutna till varandra eftersom de tar sin utgångspunkt i olika rättsliga aspekter, något vi redan nämnt i punkt 1.2 i detta yttrande.

2.1.1 När det gäller förordning (EEG) nr 1408/71 införs ändringar i flera av förordningens bilagor. Dessa bilagor rör särskilda situationer i de olika medlemsstaterna som bör nämnas uttryckligen om de önskvärda effekterna för medborgarna skall kunna åstadkommas.

2.1.2 När det gäller förordning (EEG) nr 574/72 innebär ändringarna en förenkling av texten och en minskning av de nuvarande förfarandena för att få sjukvård i en annan medlemsstat vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar. Man tillämpar samma allmänna kriterier för förenkling av förfarandena för att få sjukvård som infördes i och med förordning (EG) nr 631/2004.

([1]) EUT L 100, 6.4.2004.

([2]) EESK:s yttrande om *”Förslag till rådets förordning (EG) om samordning av de sociala trygghetssystemen”* (föredragande: José Isaías Rodríguez García Caro – EGT C 75, 15.3.2000).

([3]) EUT L 166, 30.4.2004.

([4]) EESK:s yttrande om *”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, och av rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71, avseende harmonisering av rättigheter och förenkling av förfaranden”* (föredragande: Peter Boldt – EUT C 32, 5.2.2004).

3. **Allmänna kommentarer**

3.1 Kommittén ställer sig positiv till innehållet i förslaget, eftersom den anser att det ligger i linje med målet att förbättra och förenkla förfarandena för bättre samordning av de sociala trygghetssystemen i EU. Alla ändringar som gynnar EU:s medborgare och underlättar deras relationer med medlemsstaternas offentliga myndigheter kommer alltid att uppskattas av kommittén.

3.2 Kommittén ställer sig också positiv till förslaget till förordning därför att det uttryckligen främjar de fyra friheter som EU ursprungligen grundade sig på, den fria rörligheten för arbetstagare och genom en förlängning av denna rättighet även den fria rörligheten för personer, vilken är föremål för denna förordning. Därför vill kommittén än en gång uppmana de olika instanserna inom EU och medlemsstaterna att söka undanröja alla nuvarande hinder för inrättandet av ett verkligt område med fri rörlighet för personer inom unionens gränser och att söka åstadkomma en sannskyldig sociallagstiftning. EESK välkomnar innehållet i förslaget, eftersom detta bidrar med en ny faktor som gynnar en grundläggande rättighet för medborgarna.

3.3 Eftersom medbeslutandeförfarandet är så långvarigt kan det leda till att förslagen genomgår omfattande innehållsliga förändringar. I ett tidigare yttrande ([5]) om ett förslag med delvisa ändringar av de båda förordningarna framhöll kommittén hur viktigt det är att den deltar och lämnar synpunkter i realtid, särskilt när det gäller den här sortens förslag som sammanhänger med förändringar i arbetslivslagstiftningen. Denna åsikt befästes i ett av EESK:s senare yttranden ([6]), vari kommittén föreslog möjligheten att den skulle kunna yttra sig om varje ändring av texter som införs under detta beslutsförfarande. Mot bakgrund av allt detta påpekar kommittén hur viktigt det är att dess roll beaktas i denna typ av förfaranden.

3.4 Den situation som beskrivs i punkt 3.3 blir ännu tydligare i och med antagandet och offentliggörandet av förordning (EG) nr 883/2004 ([7]) om samordning av de sociala trygghetssystemen. I det yttrande ([8]) som kommittén då avgav framhölls vikten av att följa upp förslagets utveckling, eftersom det var så komplext och säkert skulle leda till många olika förändringar. Fyra år efter detta yttrande har förordningen antagits utan att EESK yttrat sig över texten på nytt.

Eftersom denna typ av förordningar har så stor betydelse, och eftersom det är mycket viktigt att EESK:s synpunkter får gehör i rätt ögonblick, efterlyser kommittén en anpassning av rådfrågningsförfarandet så att det organiserade civila samhällets medverkan i EU:s lagstiftningsprocess kan bli effektivare.

På samma sätt, och i syfte att förklara de synpunkter som kommit till uttryck i ovannämnda yttrande, anser kommittén att den behöver utarbeta ett initiativyttrande om den nya förordningen (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, som ersätter den nuvarande förordningen (EEG) nr 1408/71.

3.5 Kommittén anser att Rådgivande kommittén för migrerande arbetstagares sociala trygghet, som inrättats genom avdelning V i förordning (EEG) nr 1408/71, skall utföra sina rådgivande uppgifter helt i enlighet med vad som stadgas i ovannämnda förordning. Denna kommitté består framför allt av företrädare för fackföreningar och arbetsgivare. Det är genom detta direkta forum och i form av yttranden eller förslag som de socioekonomiska aktörerna kan delge institutionerna sina åsikter om hur den sociala tryggheten på EU-nivå skall förändras.

3.6 I artikel 90 i förordning (EG) nr 883/2004 fastställs att förordning (EEG) nr 1408/71 inte skall tillämpas annat än i vissa undantagsfall, och i artikel 91 fastställs att den förstnämnda förordningen skall träda i kraft den tjugonde dagen efter offentliggörandet. I andra stycket i denna artikel står det dock att den skall vara tillämplig från och med det datum då dess tillämpningsförordning träder i kraft.

I detta sammanhang, och inför Europeiska året för arbetstagarnas rörlighet 2006, uppmanar kommittén EU-institutionerna och medlemsstaterna att se till att den kommande tillämpningsförordningen utarbetas och antas på snabbaste och effektivaste sätt, så att den nya förordningen om samordning kan träda i kraft så snabbt som möjligt och därmed så snart som möjligt ersätta de komplicerade bestämmelserna i den nuvarande förordningen (EEG) nr 1408/71.

4. **Särskilda kommentarer**

4.1 Förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

4.1.1 Artikel 1 i förslaget ändrar bilagorna I, II, IIa, III, IV och VI i förordningen.

([5]) Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om *"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, och av rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71"* (föredragande: José Isaías Rodríguez García Caro – EGT C 367, 20.12.2000).

([6]) EESK:s yttrande om *"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, och av rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71, avseende harmonisering av rättigheter och förenkling av förfaranden"* (föredragande: Peter Boldt – EUT C 32, 5.2.2004).

([7]) EUT L 166, 30.4.2004.

([8]) EESK:s yttrande om "Förslag till rådets förordning (EG) om samordning av de sociala trygghetssystemen" (föredragande: José Isaías Rodríguez García Caro – EGT C 75, 15.3.2000).

4.1.2 För att de ändringar som skett i Slovakiens lagstiftning skall innefattas, ändras avsnitt II i bilaga I rörande förordningens tillämpningsområde när det gäller betydelsen av ”familjemedlem”.

4.1.3 På grund av ändringar i Frankrikes lagstiftning ändras avsnitt I i bilaga II om de särskilda system för egenföretagare som inte omfattas av förordningen.

4.1.4 Till följd av de olika ändringar som gjorts i Estlands, Lettlands respektive Polens lagstiftningar ändras avsnitt II i bilaga II om särskilda förmåner vid barns födelse eller adoption som inte omfattas av förordningen. Likaledes ändras denna bilaga när det gäller Luxemburg, till följd av en dom från EG-domstolen som slår fast att särskilda förmåner vid barns födelse inte kan undantas från förordningens tillämpningsområde, utan är familjeförmåner som kan exporteras.

4.1.5 På grund av olika uppdateringar och anpassningar av lagstiftningarna i Lettland, Polen, Slovakien och Tyskland ändras förordningens bilaga IIa om särskilda icke avgiftsfinansierade förmåner.

4.1.6 För att stryka onödiga punkter och därmed förenkla innehållet ändras del A i bilaga III om bestämmelser i konventioner om social trygghet som förblir tillämpliga trots att förordningen stadgar att de skall utgå.

I samma syfte ändras del B i bilaga III i om bestämmelser i konventioner om social trygghet som inte omfattar alla personer som förordningen är tillämplig på. Numreringen anpassas och man införlivar konventioner eller bilaterala avtal som uppfyller kraven för att ingå i bilagan.

4.1.7 På grund av bestämmelser som införts i den tjeckiska lagstiftningen ändras avsnitt A i bilaga IV, som innehåller en förteckning över de lagstiftningar enligt vilka invaliditetsförmånernas storlek är oberoende av försäkringsperiodernas längd.

Av samma orsak och med hänsyn till Tjeckien och Estland ändras avsnitt C i bilaga IV om de fall då man kan bortse från dubbel beräkning av förmåner eftersom en sådan aldrig kan leda till ett högre belopp.

På grund av ändringar i Slovakiens lagstiftning ändras avsnitt D i bilaga IV om förmåner och överenskommelser om sammanträffande av förmåner av samma slag i två eller flera medlemsstater.

4.1.8 På grund av ändringar i Nederländernas lagstiftning ändras bilaga VI om särskilda regler för tillämpningen av vissa medlemsstaters lagstiftning.

4.1.9 Ändringarna i de olika bilagorna till förordning (EEG) nr 1408/71 tjänar flera syften som kommittén vill framhålla.

För det första bör det sägas att ändringarna medför en rad förenklingar som gör det lättare att tillämpa och förstå texten. Detta ligger i linje med målsättningen för förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, vars syfte är att förenkla och modernisera denna samordning samtidigt som de nationella lagstiftningarna rörande social trygghet respekteras. EESK stöder därför dessa ändringar.

För det andra kan man konstatera att det i några nationella lagstiftningar införts vissa förmåner som innebär framsteg i dessa länders sociallagstiftning. Kommittén uppskattar de framsteg i fråga om sociala rättigheter som görs i olika medlemsstater, men beklagar att medborgarna i de länder som senast anslutit sig stöter på särskilda administrativa hinder.

4.1.10. Slutligen anser kommittén att avsnitt II i bilaga II i förordningen bör utgå. Medlemsstaterna bör beakta den dom från EG-domstolen som slår fast att förmåner vid barns födelse inte är särskilda förmåner, utan familjeförmåner, och därmed kan exporteras. Vi hoppas att medlemsstaterna skall acceptera dessa rättsliga förhållanden innan domstolen genom domar utvidgar dem till att omfatta hela EU.

4.2 Förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71.

4.2.1 Artikel 2 i förslaget innebär en ändring av fyra artiklar i förordningen, vilka alla gäller sjukvård vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar.

4.2.2 Punkterna 5 och 6 i artikel 60 om vårdförmåner vid vistelse i en annan medlemsstat än den behöriga staten utgår. Därmed upphävs underrättelser som i praktiken sällan lämnas.

Kommittén stöder alla åtgärder som innebär förenkling och avskaffande av improduktiva administrativa förfaranden.

4.2.3 Texten i artikel 62 (vårdförmåner vid vistelse i en annan medlemsstat än den behöriga staten) ersätts. Genom införandet av ett sjukförsäkringskort avskaffas onödiga förfaranden som under alla omständigheter kommer att lösas av medlemsstaterna i stället för av den berörda personen. Ordalydelsen förblir densamma som i artikel 21 i förordningen, i enlighet med den ändring som införts genom förordning (EG) nr 631/2004.

Kommittén stöder alla ändringar som innebär att medborgarna lättare får tillgång till de förmåner de är berättigade till.

4.2.4 En ändring gäller artikel 63.2 om vårdförmåner för arbetstagare som flyttar eller återvänder till sitt land samt arbetstagare som får bege sig till en annan medlemsstat för att få sjukvård. Orsaken till ändringen är att man i denna artikel hänvisar till punkterna 5 och 6 i artikel 60, vilka har strukits just genom detta förslag till förordning.

4.2.5 Artikel 66.1 rörande tvister om huruvida olycksfall eller sjukdomar är arbetsrelaterade ändras, på så sätt att man stryker hänvisningen till artikel 20 i förordningen som i sin tur strukits genom förordning (EG) nr 631/2004.

4.2.6 EESK stöder alla ändringar eftersom de innebär en förbättring av förordningen när det gäller att förenkla innehållet och få bukt med byråkratin, i den mån dessa ändringar underlättar medborgarnas kontakter med myndigheterna.

5. **Slutsatser**

5.1 I allmänhet ställer sig kommittén positiv till förslaget till förordning, med de kommentarer som återfinns i detta yttrande. Det är positivt att texterna i förordningarna (EEG) nr 1408/71 respektive 574/72 förenklas och förbättras, till gagn för den fria rörligheten för EU-medborgare. Men det vore ännu bättre om förordning (EG) nr 883/2004, som i sig innebär en allmän och mycket omfattande förenkling av samordningen av systemen för social trygghet, trädde i kraft.

5.2 Eftersom kommittén inte haft möjlighet att yttra sig över den slutliga text som det långa lagstiftningsförfarandet för förordning (EG) nr 883/2004 resulterat i, anser vi att ett initiativyttrande om denna text bör utarbetas snarast, innan man påbörjar lagstiftningsförfarandet för den nya tillämpningsförordning som kommissionen arbetar på.

5.3 Kommittén uppmanar kommissionen att snarast möjligt slutföra förslaget till tillämpningsförordning, och uppmanar rådet och Europaparlamentet att snabbt genomföra lagstiftningsförfarandet för antagande av denna förordning, så att man inte går lika långsamt tillväga som vid förfarandet för förordning (EG) nr 883/2004. Detta är särskilt viktigt med tanke på att 2006 blir Europeiska året för arbetstagarnas rörlighet.

5.4 När det gäller de planerade ändringarna av de olika bilagorna till förordning (EEG) nr 1408/71 begär kommittén att hänvisningen till avsnitt II i bilaga II om särskilda förmåner vid barns födelse eller adoption skall utgå med samtycke från de medlemsstater som fortfarande tillämpar detta undantag.

Bryssel den 28 september 2005

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Anne-Marie SIGMUND